

Liikkuvan Arjen Design

AMMATTIPYÖRÄILIJÄT

postinjakaja | polkupyöräpoliisi | pyörälähetä | muut

Maiju Malk | Heidi Nalli | Mikko Hyrkkänen | Lotta Blomqvist

Metropolia ammattikorkeakoulu 5.9.2011

Liikkuvan Arjen Design

POSTINJAKAJA

- Postinjakajien ikäjakama erittäin laaja, opiskelijoista kohta eläkeikäisiin.
- Paljon eri elämäntilanteessa olevia ihmisiä, niin kesä- osa-aika- ja kokopäivätyöntekijöitä.
- Postinjakajan työstä ei tee suurta tienestiä, keskituloinen. Suurin osa palkasta menee elämiseen, ei suuria säästöjä.
- Postinjakajan työ on varsin fyysistä joten kunnon tulee olla hyvää. (Pyöräileminen eri olosuhteissa ja rappukäytävissä ylös-alas kävelyä/juoksua).

Ammatista ja työnkuvasta:

- Postinjakajat jakavat postin ympäri kaupunkia kaikille asiakkaille, satoi tai paistoi.
- Posti jaetaan autolla/ kuljetuskärryllä/ pyörällä alueen olosuhteiden mukaan.
- Omakodit, rivitalot jaetaan useimmin autolla.
- Eniten käytetään kuljetuskärryä / polkupyörää. Yli 5km reitit hoidetaan polkupyörällä.
- Polkupyörällä hoidetaan 1 450 jakelureittiä päivittäin.
- Työnkuva päivittäin lähes samanlainen. Työ hoidetaan rutiininomaisesti.

POSTINJAKAJA

- Uusia haasteita postinjakajan työssä vähän. Posti tarjoaa kuitenkin mahdollisuuksia kouluttautua ja edetä ylöspäin postin sisällä.
- Postinjakajilla vaitiolovelvollisuus asiakkaiden asioista.
- Mahdollinen normaalityöpäivä aamuvuorolaiselle:
 - Aamulla yhdessä postin lajittelu kadunosotteiden / reittien mukaan.
 - Kukin jakaja lajittelee oman reittinsä postin ajojärjestykseen.
 - Kärryyn tai pyörälaukkuun lastataan se posti, mikä mahtuu mukaan. Loput sidotaan kimppuihin. Ne kuljetetaan autoilla reitin varrella sijaitseviin laatikoihin.
 - Asuntoja on jakajan alueella yleensä n. 400. Autolla liikkuvalla saattaa kuulua jopa 1000 taloutta.
 - Kokoaikaisen postinjakajan palkallinen työpäivä on 7.39 tuntia. Voi olla lyhyempi / pidempi riippuen jakajan työtahdistista ja alueen haasteellisuudesta.

Motiivit ammatinharjoittamiseen:

- Suuri osa postinjakajista toivoo pääsevänsä "helpommalle" autoreitille. On kyllä niitäkin jotka nauttivat pyöräilyn tuovasta liikunnasta.
- Harva jaksaa työtä monta kymmentä vuotta. Suuri osa hakeutuu muihin töihin kuten myyntityöhön.
- Hyvä työporukka ja positiivinen reipas asenne auttavat postinjakajaa jaksamaan työssä.

Liikkuvan Arjen Design

POSTINJAKAJA

Vaatetus ja työvälineet:

- Tulevat työnantajan puolesta, myös huolto; postinjakajan keliin sopiva vaatetus, kengissä hyvät pohjat ja liukuesteet, pyöräilykypärä (pakollinen).
- Isot postinkantolaukut pyörässä edessä ja takana molemmin puolin pyörää.
- Tavallinen polkupyörä / sähköpyörä
 - Työ on sähköpyörällä tehtynä 12% kevyempää kuin tavallisella polkupyörällä. Iäkkäämillä se ehkäisee liikuntaelinten, jalkojen nivelten ja lihasten rasittumista. Työterveyslaitos 2000.

Ammatin haasteet / ongelmat pyörällä liikkuville:

- Keli
 - Syksyllä sade ja pimeys (turvaton olo)
 - Talvella tiet hankalia ja liukkaat: kaatumisia ja loukkaantumisia. Teitä ei aurattu: työnteko raskaampaa ja hitaampaa. Postilaatitot hukkuvat kinoksiin: tässä asiakkaat voivat edesauttaa.
 - Ankarat olosuhteet lisäävät Itellan sairaslomia jouluihelmikuussa Etelä-Suomessa. 2010 pääkaupunki seudun jakajille kertyi ylitöitä n. kolmanneksen enemmän kuin edellistalvina: kinosten kasvaessa matkanteko hidastui.
- Hankalat reitit, ylämäet, huonokuntoiset tiet.
- Terveys, kunto ja jaksaminen (esim. sesonkiaikoina postin määrä suuri)
- Turvallisuus tien päällä

Liikkuvan Arjen Design

POLKUPYÖRÄPOLIISI

- Tyypillinen polkupyöräpoliisi on noin 30-vuotias nainen tai mies
- Hän on suhteellisen alussa omaa työuraansa (mukana myös muutamia kokeneita, vanhempia poliiseja)
- Vaaditaan normaalia räsistusta kestävä kunto, ajokilometrejä noin 50–70 km/työpäivä
- Polkupyöräpoliiseina toimivat kenttäpoliisit, jotka ovat käyneet erillisen 5 päivän polkupyöräpoliisi kurssin (haku kaavakkeella --> valinta)
- Poliisilla ei ole erillistä polkupyöräyksikköä (vrt. hevospoliisi, koirapoliisi)
- Helsingin keskustan poliisissa vuorolistoissa on etukäteen määrätyt parit, jotka menevät partioimaan pyörillä ydinkeskustan alueelle
- Pienemmissä yksiköissä polkupyöräpoliisi voi itse ehdottaa polkupyöräpartiointia vuoronsa alussa autolla partioimisen sijaan. Resurssipulan takia, melko harvinaista.
- Polkupyöräpoliisin tehtävänä on tuoda yleistä järjestystä ja turvallisuudentunnetta kaduille:
 - Helppo lähestyä ihmisiä <--> Ihmisten helppo lähestyä poliisia
 - PR-työ
 - Kevyenliikenteen seuraaminen: rikesakot, huomautukset yms.
 - Etsintäkuulutettujen / tapahtumapaikalta paenneiden henkilöiden etsintä
 - Näpistyksen tehneiden kiinniottaminen

Liikkuvan Arjen Design

POLKUPYÖRÄPOLIISI

Motiivit ammatinharjoittamiseen:

- Polkupyöräkurssin suorittamisen motiiveina on usein omien työmahdollisuuksien laajentaminen (vaihtelua autolla partioimiseen), osalla myös erityinen kiinnostus pyöräilyyn esim. harrastuksen kautta
- Työuran edetessä, halukkuus usein laskee. Alussa motiivi PR:ään suurempi.
- Huomioitava, että polkupyöräpoliisi-toiminta on melko marginaalista suhteutettuna koko poliisin toimintaan

Haasteet ja hyödyt työn kannalta:

- Polkupyörällä liikkuminen on nopeaa ja kätevää lyhyiden etäisyyksien hälytyksissä juuri ydinkeskustassa (vrt. autolla liikkuminen ruuhka-aikoina)
- Polkupyörän selästä on helpompi aistia kaduilla vaara ja -uhkatilanteita kuin autosta käsin
- Toimintaa ainoastaan kesäkaudella, jatkuu syksyyn niin pitkään kuin sää sallii
- Miinuspuolena henkilökuljettamisen mahdottomuus kiinniottotilanteissa.
- Polkupyöräpartiot hyödyttömiä kiireellisissä tilanteissa --> polkupyöräpartio toimii usein vain tukipartiona. (vrt. pyörälähetä)

Liikkuvan Arjen Design

POLKUPYÖRÄPOLIISI

Välineet ja varusteet

- Maastopyörä, joka tulee työn puolesta (huolto/säilytys poliisilaitokselta). Poliisin normaali varustevyö, kypärä, pyöräilyhanskat, kovapohjaiset pyöräilykengät, ajolasit, säänmukainen asu, hyvä lukko, matka- ja nopeusmittari
- Poliisin perustarpeiston (paperilomakkeet, ensiapulaukku yms.) kuljettamiseen takana kiskoilla oleva laukku

Ajomatkat ja ajotyyppi

- Ajokilometrejä kertyy päivän aikana noin 50–70 km
- Ajovauhti pysyy suurimman osan ajasta hyvin rauhallisena, hälytysajoissa vaihtuu kiihtyy hetkellisesti
- Fillaripoliisi määrittelee itselleen usein suppeahkon alueen, jolla tulee partioimaan, jottei liian pitkiä välimatkoja syntyisi --> suurin hyöty
- Hälytyskeskus antaa sellaiset tehtävät, jotka sopivat parhaiten pyörällä liikkumiseen. Ajo tapahtuu usein kaupungissa, yksiköstä riippuen joskus myös taajamissa
- Poliisi pyrkii noudattamaan samoja liikennesääntöjä, mutta hänellä on oikeus/velvollisuus pyörällä myös paikoissa, joissa se ei ole sallittua.

Haastattelu: Poliisina toimiva henkilö, jolla polkupyöräpoliisin koulutus

Liikkuvan Arjen Design

PYÖRÄLÄHETTI

- 27-vuotias nainen
- On työskennellyt 3,5 vuotta Helsingissä pienen lähettiyrityksen pyörälähetinänä
- Pyörälähetti on pienituloinen, palkasta suuren osan vie asunnon kallis vuokra. Ylimääräistä rahaa ei juuri ole vapaa-ajan viettoon. Hän säästää pienen osan palkastaan joka kuukausi, jotta voisi myöhemmin matkustaa ulkomailla
- Pyörälähetti kuljettaa kirjeitä ja pieniä paketteja yrityksestä toiseen sekä yksityisille henkilöille Helsingin kantakaupungissa ja sen läheisyydessä
- Kaupungissa pyörälähetti on autoa nopeampi kulkemaan. Polkupyörällä on enemmän reittimahdollisuuksia kuin autolla ja pyörän voi pysäköidä melkein mihin vain. Tämän takia pyörälähetti vie yleensä kiireellisimmät lähetykset ja se tekee työstä intensiivistä
- Pyörälähetti ajaa noin 50 - 80 kilometriä päivässä ympäri kaupunkia
- Polkupyörälähetti on edullinen itse lähettiyritykselle, koska polkupyörästä ei kerry polttoaine- eikä ajoneuvokustannuksia samalla tavalla kuin autosta

Liikkuvan Arjen Design

PYÖRÄLÄHETTI

Motiivit ammatinharjoittamiseen:

- Lähettile polkupyörä on osa identiteettiä, pyörällä liikutaan joka paikkaan ja pyörästä ollaan ylpeitä. Pyörä on työväline, mutta ennen kaikkea elämäntapa ja intohimo
- Työn lisäksi hän osallistuu pyörätapahtumiin sekä lähettien omiin kilpailuihin, "älläreihin", joissa kilpailaan kuka toimittaa kuvitteelliset paketit nopeimmin määränpäähän. Kilpailu vaatii hyvää kuntoa sekä hyvää kaupungin tuntemista
- Työn ja harrastuksen ympärille on muodostunut tiivis yhteisö. Lähettien kesken vallitsee vahva kumppanuus ja yhteenkuuluvuuden tunne. Lähetti tiedostaa työnsä riskit ja arvostaa siksi kollegojaan, jotka altistuvat vaaroille saadakseen ajaa pyörää työkseen joka päivä

Haasteet ja hyödyt työn kannalta:

- Talvi on haastava vuodenaika pyörälähetille. Liukkaat tiet, lumen määrä ja kylmyys ja kosteus vaativat oikeanlaisen suhtautumisen pyörälähetin työhön. Kun lunta on paljon ja autot eivät pääse liikkumaan, pyörälähetti vie hitaasti mutta varmasti lähetyksen perille
- Lähetti kokee autoilijoiden piittaamattomuuden liikenteessä erityisenä vaarana pyöräilijöille
- Hän tietää pyöräilijöille vaaralliset kohdat liikenteessä ja välttelee niitä, jos mahdollista. Työaikana usein nopein reitti ei ole turvallisin tai helpoin. Hän osaa Helsingin kantakaupungin liikennejärjestelyt erittäin hyvin - toivoisi silti parannusta kaupunkiliikkumiseen pyörällä

Liikkuvan Arjen Design

PYÖRÄLÄHETTI

Välineistä:

- Lähetti omistaa useamman pyörän. Työ- ja käyttöpyöränä on teräsrunkoinen ratapyörä kiinteällä välityksellä. Vapaa-aikana lähetti polkee pitempiä lenkkejä monivaihteisella maantiepyörällä
- Pyörien ylläpitokustannukset ovat huomattava osa omassa taloudessa. Työnantaja ei osallistu huolto- tai ylläpitokustannuksiin. Lähetti huoltaa ja korjaa itse pyöränsä. Hän lainaa ystäviltaan työkaluja, jos ei itseltä löydy oikeanlaisia
- Käytännöllisyys on tärkein kriteeri välineitä ja vaateista valitessa. Pyörän osien on oltava laadukkaita, jotta ne kestäisivät pitkään jokapäiväistä ajoa
- Oikeanlaisella pukeutumisella on suuri merkitys pyörälähetin työmukavuudessa. Kylmältä ja kastumiselta pyritään suojautumaan parhaalla mahdollisella tavalla.
- Lähetin laukku on erityinen olkalauku, joka on vedenpitävä ja yleensä melko suurikokoinen, jotta sinne mahtuu suuremmatkin lähetykset
- Ei käytä kypärää. Uskoo oman havainnointikykynsä ja tarkkaavaisuutensa liikenteessä ehkäisevän mahdollisia onnettomuuksia.
- Pyörälähetti on hyvin perillä pyöräilytrendeistä, mutta ei halua tulla yhdistetyksi "muotipyöräilijöihin"

Liikkuvan Arjen Design

KAUPUNGIN TYÖNTEKIJÄT

- Helsingin kaupungin työntekijöistä pieni ja vähenevä osa käyttää polkupyörää työssään.
- Virastoissa on käytössä ns. virastopyöriä joita työntekijät käyttävät mm. lyhyillä kokousmatkoilla sekä juoksevien asioiden hoidossa.
- Puistotyöntekijöillä on käytössä työnantajan puolesta käyttöön annettuja polkupyöriä, mutta nykyisin vähemmän kuin ennen.
- Kaikenkaikkiaan polkupyörä kulkuvälineenä on hyödynnetty melko heikosti Helsingin kaupungin työntekijöiden arjessa. Pieniäkin matkoja kuljetaan usein autolla, vaikka polkupyörällä siirtyminen olisi usein nopeampaa ja helpompaa.

Liikkuvan Arjen Design

ESIMERKKEJÄ MAAILMALTA

Maailmalta löytyy rohkaisevia esimerkkejä, kuinka polkupyörää voi hyödyntää liiketoiminnassa. Suomen sääolosuhteet asettavat omat rajoituksensa mutta kesäaikaan moni idea olisi toteutettavissa.

- Riksataksit
- Kioskimyyjät: jäätelö, kahvila, leipomo jne.
- Kukkakauppa : Yhdysvalloista löytyy yritys nimeltä Boulder Blooms, joka toimittaa asiakkailleen kukat ympäristöystävällisesti pyörällä.
- AV2 Hire (Lontoo) : Vuokraa kuvan- ja äänentoistolaitteita esimerkiksi juhliin, kirkkoihin, teattereihin ja kouluille. Laitteet kuljetetaan vuokraajalle erikoisvalmisteisilla kuormapyörillä.
- Google Street view : suuri osa Google Street viewin kuvamateriaalista on kuvattu pyörällä.
- Muutto- ja tavaransiirtoa : Vuodesta 1991 Yhdysvalloista on toiminut yritys Bikes At Work. He tarjoavat muutto- ja lähetykspalvelua suurillekin tavaroille kuten huonekaluille.

Liikkuvan Arjen Design

LINKIT

Kuvalinkit:

http://www.dp-dhl.com/content/dam/presse/bilder_zu_pressemitteilungen/brief01.jpg
<http://cargocycling.org/wp-content/uploads/2009/08/picture-1.png>
http://yle.fi/ecepic/archive/00284/Postinjakaja_posti_284295b.jpg
http://yle.fi/ecepic/archive/00286/posti_jakelu_286903b.jpg
<http://postiblogi.posti.fi/wp-content/uploads/2009/07/mh-kuvall.jpg>
http://static.iltalehti.fi/helsinki/illaripoliisit2MA_hi.jpg
http://eva02.statkal.fi/plus/img/hires/252006/hires_4218592_10368825A.jpg
http://www.radio957.fi/files/article_fullsize/2011_05_10_4dc8de8b49708.jpg
http://www.radio957.fi/files/picture_460/2011_05_10_4dc8dff6ad76b.jpg
<http://blog-imgs-21.fc2.com/t/o/k/tokyomessenger/cmwc09flyer.jpg>
http://4.bp.blogspot.com/_KytKsIkKVK8/SIn66ERYHMI/AAAAAAAAAGYA/7IPTft3rynU/s400/708cycling2
http://2.bp.blogspot.com/_IKpXxv8B4ho/RzxJCePiQLI/AAAAAAAAAGU/rJ5W8HhOKTg/s1600/boyfriend.jpg
<http://www.treehugger.com/galleries/images/el-wheelburro-landscaping-trike.jpg>
<http://www.treehugger.com/AV2hire.jpg>
<http://www.treehugger.com/Bikes-at-Work%20cargo%20bikes.jpg>

Video polkupyöräpoliiseista:

http://yle.fi/alueet/lahti/2011/04/kannykkakielta_koskee_myos_polkupyorailijoita_2548990.html